

Dodjela priznanja Kršćanskoga akademskog kruga

Petar Barun

Na svečanom skupu u velikoj dvorani Matice Hrvatske u Zagrebu, održanom 25. listopada 2011. godine, Kršćanski akademski krug dodijelio je, prvi put od svojega osnutka, priznanja nizu istaknutih uglednika, zaslužnih na raznim područjima javnoga, znanstvenog, umjetničkog i društvenog djelovanja te međureligijske suradnje i dijaloga.

Priznanja su primili: o. Antun Cvek, o. Bonaventura Duda, Eduard Hercigonja, Mislav Ježić, Ljiljana Matković-Vlašić, Rene Medvešek, Ševko ef. Omerbašić, Nives Opačić, Krešimir Sever, Miroslav Volf i Mato Zovkić.

Nakon svečane dodjele priznanja član predsjedništva Kruga Petar Barun održao je kratak nagovor koji donosimo u cjelini.

Dame i gospodo,

pretpostavljam da se, listajući najnoviji broj našega časopisa, pitate koja je njezova misija pod našim nebom. Dopustite mi da progovorim više osobno.

Časopis *Nova prisutnost* više godina pokušava govoriti novim jezikom. Želi biti nov iskorak kršćana u komunikaciji sa suvremenim čovjekom. Nosi ga skupina ljudi koji putem časopisa nastoje spajati intelektualnu spoznaju i duhovnost – usprkos mnogim ideološkim, stručnim, objektivnim i subjektivnim prijeporima. Koji duh ih pokreće? Što ih motivira? Motivira ih uvjerenje da je ovom vremenu potrebna promjena mentaliteta i nova praksa. Koji je to mentalitet koji danas može preobraziti čovjeka? Mentalitet evanđelja. Duh koji tu progovara ne samo da je za sva vremena, nego je uvijek nov. Pronaći njegovu Prisutnost znači dobiti *nove oči* za pronicanje vremena u kojem živimo i spoznavanje putova kamo treba ići. Tome želi doprinijeti časopis *Nova prisutnost*.

Uspostaviti plodan dijalog sa svijetom izazov je za svakoga koji želi promišljati svijet i aktivnopoizovno ga oblikovati. Naročito kad je uvjeren da autentično kršćanstvo stvara prostor slobode, dijaloga, kreativnosti, mira i pomirenja među ljudima. Kolikogod to zvuči poznato, Duh istine evanđelja neotkriven je samim *kršćanima* – uključujući hijerarhiju Crkve. Da je doista tako govori

nam zorno naša društvena zbilja. I zadnji slijepci su progledali! No, progledati nije dovoljno. Duh pokreće na djelovanje! Dug je put preobrazbe društva. Jedni kažu da se naše hrvatsko *kvazi-kršćanstvo* očitovalo u svojoj svojoj prijetvornosti i pokvarenosti. Drugi se pitaju: Gdje je naša duhovna inteligencija? Pri tome ne misle samo na crkveni kler, već na sve koji se deklariraju pripadnicima Božjeg naroda – Crkve. Hoćemo li biti iskreni, nije se lako suočiti s propustima. Ali ako nema razborita objašnjenja o uzrocima raspada sustava vrijednosti, onda su odjeljivanja i napuštanje kršćanstva logična posljedica. Trend je davno započet. Žaloso je i to što se vjerodostojnost kršćana troši na sporednim *moralizirajućim* temama koje su poligon za svađu i odmjeravanje snaga. Nije čudno što se Crkva – koja bi trebala biti *moralna vertikala*, u medijima s lakoćom prikazuje kao *moralni policajac bez duše*. Na tom je terenu intelektualna i duhovna bitka unaprijed izgubljena. A najžalosnija je činjenica što prijeti opasnost da otajstveno-duhovna dimenzija Crkve ostane zastrta. Hoće li dobronamjernik koji iskreno traži, tu – u takvoj Crkvi – pronaći odgovor?

Neki koji su iskreno i pozorno pratili stanje u Crkvi i društvu u Hrvatskoj, bili su duboko svjesni da mora u našoj zemlji doći vrijeme svekolike krize i to prvenstveno potaknute od onih koji su dobrim dijelom letjeli na krilima kvazi-kršćanstva i biznis-domoljublja. Propitivanje uzroka u posvemašnjoj i dubokoj krizi našega društva nezaobilazno je pitanje djelovanja kršćana u sferi politike, gospodarstva, kulture i svih institucija.

Ako uistinu želi biti nova prisutnost, časopis *Nova prisutnost* mora se uhvatiti u koštac s takvim pitanjima. Da to i čini, razvidno je iz priloga koje možete naći i u ovom broju. Časopis iz broja u broj objavljuje kategorizirane i nekategorizirane članke. Zatim brojne *među-isječke* kao svojevrсна svjedočanstva, a rezultat su misaonoga i duhovnog zrenja istaknutih kršćanskih intelektualaca s Istoka i Zapada u vremenima suočavanja s krizom kršćanskoga identiteta i s drugim duhovnim izazovima. Mnogi od njih svojim su životom i znanstvenim opusom bili ili jesu svjetionik svoga vremena.

Možda će se ponetko i među vama zapitati o danas vrlo omiljenoj temi, a to je: tko je vlasnik ovoga časopisa *Nova prisutnost*? Koji lobi stoji u pozadini časopisa? Koja se interesna grupacija tu promiče?

Odgovor je vrlo jednostavan. Ideja o časopisu izlazi iz laičkoga vjerničkoga kruga koji želi biti subjekt i u Crkvi i u društvu. Ali iza njega financijski ne stoje ni crkvene ni državne institucije, niti političke stranke. Novost je u njegovoj slobodi, nije umrežen – dakle sputan, dijeli sudbinu sa svima i ne živi pod skutima institucija ili interesnih grupacija. Taj izbor nimalo nije komforan, ali je nama uvjet vjerodostojnosti. Svoju *crkvenost* kao udruga ne dokazujemo potvrdom od strane HBK-a, već činjenicom jesmo li je djelima potvrdili ili nismo. Objavljivati radove u *Novoj prisutnosti* i postati članom njezina uredništva nije uvjetovano vjerskom pripadnošću. Jedini je uvjet da je osoba otvorena etičkim vrednotama. Naša je misija – biti u svijetu i svje-

dočiti u suvremenom društvu. Vjera i razum se ne isključuju, nego su jedno drugome komplementarni.

Časopis *Nova prisutnost* – da bi bio prisutan u svakodnevnoj zbilji – mora dakle osluškiivati bilo društva i Crkve u cjelini. Medijska se scena uglavnom usredotočuje na kler. Dio se klera s pravom buni na takvu sliku Crkve, ali stoji legitimno pitanje: što je Crkva učinila da se slika o njoj koncilski pročisti? Činjenica je da u našoj društvenoj javnosti i dijelom crkvenoj – Crkva (nažalost) i dalje znači kler. Uvodni članak pok. Željka Mardešića u ovom broju pod naslovom *Koncilski paradoksi – velike nade i mali ishodi* svjedoči o tomu i ukazuje na svu muku kroz koju je prolazio Koncil u Hrvatskoj. Aktualizacija Mardešićeve misli i projekt posvećen njemu nisu sentimentalne prirode već prepoznavanje njegova proročkog duha: njegovi su znanstveni i duhovni uvidi neka vrsta najave onoga što se danas u nas zbiva i što će se tek događati. Jedna od velikih njegovih kritičkih prosudbi jest ta da koncilski duh dijaloga u Crkvi nije dovoljno zaživio. Ova njegova misao nije izgubila na aktualnosti. Zato *Kršćanski akademski krug* smatra da njegovu baštinu valja njegovati. Da je koncilski dijalog ipak moguć dokazalo se izdavanjem Zagrebačke Biblije. Tu je taj dijalog rušio barijere; i to u kakvim okolnostima i od kakve li narodne važnosti?! Susret i dijalog različitih osobnosti i svjetonazora, nošeni Duhom i intelektualnim marom, porodiše najplemenitiji plod Koncila, prijevod Biblije na hrvatski jezik.

Na tragu toga možemo se zapitati: koji se važan duhovni projekt, jednak ili sličan tomu, ostvario u Hrvatskoj nakon osamostaljenja? Ima li ga uopće? Upravo živimo u vremenu u kojem su se probudili svi hrvatski antagonizmi, a svjetonazori naoštrili zube. Iz te teške, akutne krize neće nas izvesti ni očajavanje nad propuštenim prilikama, obmanama i zavjerama, ni dijagnoza svih uzroka. Jer nemamo kome ispostaviti račun. Možemo samo preispitivati sebe. Mnogi će se složiti s tvrdnjom da je toj i takvoj krizi prethodila kriza duha i intelektualna nedorečenost kako živjeti slobodni, svoji na svome.

Zadaća časopisa nije dakle svrstavanje na ovu ili onu stranu, biti *a priori* protiv ili za nekoga. Već doprinos tom intelektualnom traganju, razumijevanju konteksta naše egzistencije lišeno ideologije i stranačke obojenosti. Zagristi u to kiselo voće – a ne biti svrstani, ostati vjerodostojan, stamen, nadasve uporan u dobroti poput »brata magarca« sv. Franje, to je izazov ovog časopisa. Naš će časopis izdržati upravo onoliko koliko mu mi – svatko od nas ovdje prisutnih – dadnemo plod našeg duhovnog i intelektualnog autentičnog življenja.